

Biuletyn Polonistyczny

26.02.2024

Data wydarzenia: 06.06.2024 - 07.06.2024

Jan Kochanowski i śmierć w renesansie

Typ wydarzenia: Konferencja

Miejscowość: Zwoleń

Organizatorzy: Muzeum Regionalne w Zwoleniu

Muzeum Regionalne w Zwoleniu, wpisując się w obchody 440. rocznicy śmierci Jana Kochanowskiego, organizuje interdyscyplinarną konferencję naukową „Jan Kochanowski i śmierć w renesansie” (Zwoleń, 6-7 czerwca 2024).

Osoby zainteresowane udziałem w konferencji (poza prelegentami i członkami komitetu naukowego) prosimy o przesłanie zgłoszenia na adres muzeum@muzeum.zwolen.pl do 3 czerwca (poniedziałek) do godz. 16:00.

PROGRAM KONFERENCJI

DZIEŃ I: 6 czerwca

8:15-9:00 Rejestracja uczestników

9:00-9:20 OTWARCIE KONFERENCJI

mgr Iwona Sałek, Prezes Lokalnej Grupy Działania „Dziedzictwo i Rozwój” w Zwoleniu

dr Katarzyna Madejska, Dyrektor Muzeum Regionalnego w Zwoleniu

PANEL I: Śmierć w renesansie (w kręgu inspiracji Poety)

Moderator: prof. dr hab. Waldemar Kowalski, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

9:20-9:40

Śmierć dziecka w rodzinie królewskiej w Polsce w czasach jagiellońskich

dr hab. Agnieszka Januszek-Sieradzka, prof. Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II

9:40-10:00 *Fleeing Death in Venice: Niccolò Buccella and the Radical's Confrontation with Mortality during Jan Kochanowski's era*

prof. Dainora Pociūtė, Vilnius University

10:00-10:20 *O śmierci bohaterskiej i śmierci zwyczajnej. Kształtowanie się legendy rodzinnej w oparciu o utwór Jana Kochanowskiego na przykładzie rodziny Czernych herbu Nowina*

dr Joanna Brzegowy, Instytut Historii PAN

10:20-10:40 *Princely funerals in Transylvania: political transition, religious tensions and family mourning (1570s-1580s)*

dr Péter Erdősi, Eötvös Loránd University, Budapest

10:40-10:50 przerwa

10:50-11:10 *Jana Kochanowskiego spotkania ze sztuką i śmiercią*

dr hab. Przemysław Mrozowski, em. prof. Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego

11:10-11:50 *Renesansowe nagrobki dziecięce w Rzeczypospolitej - obraz i tekst*

dr Olga M. Hajduk, Instytut Filozofii i Socjologii PAN

dr hab. Paweł Madejski, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

11:50-12:10 *Próba identyfikacji pochówków renesansowych w materiale archeologicznym Lubelszczyzny*

dr Rafał Niedźwiadek, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

12:10-12:50 dyskusja

12:50-14:00 przerwa

PANEL II: Jan Kochanowski o śmierci

Moderator:

prof. dr hab. Dariusz Chemperek, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

14:00-14:20 *"Necessitas et Mors". Temat śmierci w retoryce poetyckiej Jana Kochanowskiego*

prof. dr hab. Alina Nowicka-Jeżowa, Uniwersytet Warszawski

14:20-14:40 *Poeta i śmierć: konstruowanie języka*

dr hab. Kwiryna Ziemia, em. prof. Uniwersytetu Gdańskiego

14:40-15:00 *Elegia IV 2 Jana Kochanowskiego. Od spuścizny literackiej do rozważania filozoficznego nad śmiercią*

dr Francesco Cabras, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

15:00-15:20 *O związkach foriceniów 119 (In columnam) oraz 120 (In eandem) Jana Kochanowskiego z cyklem jego "Trenów"*

dr hab. Radosław Rusnak, Uniwersytet Warszawski

15:20-16:00 dyskusja

16.00-16.30 Zwiedzanie kościoła Podwyższenia Krzyża Św. w Zwoleniu –
Nekropolii Rodu Kochanowskich

DZIEŃ II: 7 czerwca

PANEL II (cz. 2): Jan Kochanowski o śmierci

Moderator:

prof. dr hab. Dariusz Chemperek, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

10:20-10:40 „*Bo kto śmierci mógł zniknąć?*” Śmierć w „*Psalterzu Dawidowym*” Jana Kochanowskiego – *rekonesans*
dr Agata Starownik, Uniwersytet Warszawski

10:40-11:00 *Anatomia żałoby – Treny Jana Kochanowskiego w perspektywie psychologicznej*
dr Magdalena Kuran, Uniwersytet Łódzki

11:00-11:20 *Śmierć na szachownicy – o aspekcie tanatycznym poematu „Szachy” Jana Kochanowskiego*
dr Wiesław Małecki, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

11:20-12:00 dyskusja

12:00-12:10 przerwa

PANEL III: Kochanowski i śmierć – w dialogu epok

Moderator: dr hab. Marek A. Janicki, Uniwersytet Warszawski

12:10-12:30 *Postawy rodziców wobec śmierci córek w tragedii greckiej okresu klasycznego*
ks. dr Mariusz Szmajdziński, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

12:30-12:50 *Późnobarokowy dialog z twórczością Jana Kochanowskiego. „Treny żałobne” (1709) Wojciecha Stanisława Chrościńskiego*
mgr Krzysztof Prabucki, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

12:50-13:10 *Ilustracje Zofii Stryjeńskiej a treść „Trenów” Jana Kochanowskiego*
dr Agata Łuka, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

13:10-13:50 dyskusja

13:50-14:10 Podsumowanie i zamknięcie konferencji

Przypadająca w 2024 r. 440. rocznica śmierci Jana Kochanowskiego stanowi doskonałą okazję do nowego spojrzenia na wątki egzystencjalne związane z przemijaniem i śmiercią w biografii i twórczości Poety. Muzeum Regionalne w Zwoleniu, sprawujące opiekę nad odwiedzającymi Nekropolię Kochanowskich w kaplicy św. Franciszka przy miejscowym kościele pw. Podwyższenia Krzyża

Świętego, gdzie – według tradycji – spoczywają prochy Mistrza, pragnie zaprosić badaczy zajmujących się epoką renesansu na interdyscyplinarną konferencję naukową poświęconą doświadczeniu śmierci i świadomości przemijania przez Jana Kochanowskiego i w jego czasach, organizowaną w dniach 6-7 czerwca 2024 r.

Śmierć w sposób szczególny naznaczyła autora *Trenów*. Tragiczna śmierć dziadka, zamordowanego na długo przed narodzinami Poety, sędziego grodzkiego radomskiego Jana Kochanowskiego (1507), po którym dostał imię; przypuszczalna śmierć części rodzeństwa w wieku dziecięcym (siostra Anna i przyrodni brat Stanisław); śmierć ojca, sędziego ziemskiego sandomierskiego Piotra (1547), w okresie studiów krakowskich Poety i matki, Anny Białaczowskiej (1557), w czasie jego włoskich peregrynacji; śmierć Erazma Kretkowskiego (1558), z którą wiąże się debiut literacki Poety; uwiecznione we *Fraszkach* zgony przyjaciół, dworzan i dostojników „okresu dworskiego”; śmierć króla (1572) kończąca pewien etap kariery; śmierć brata, pisarza ziemskiego sandomierskiego Kaspra (1576), któremu Poeta tak wiele zawdzięczał („straciliśmy nie tak brata, jako właśnie ojca”); wreszcie śmierć ukochanej córki Urszulki (1579), kolejnej, Anny (1580); i mord na szwagrze Jakubie Podlodowskim (1583), przyspieszający zgon samego Poety (1584).

Mnogość zagadnień wynikających z kontaktów Kochanowskiego ze śmiercią zachęca do szerszego ujęcia problemu. Dlatego zaproszenie do udziału w konferencji kierujemy nie tylko do literaturoznawców i historyków, ale też historyków sztuki, antropologów, archeologów, muzykologów czy teologów. Pragniemy, aby czerwcowe spotkanie w Zwoleniu było okazją do wymiany doświadczeń szerokiego kręgu badaczy zajmujących się epoką renesansu i przyczyniło się do otwarcia nowych kierunków dociekań nad życiem i twórczością Jana Kochanowskiego.

Rytm obrad wyznaczać będą **zagadnienia:**

- cierpienia, przemijania i śmierci oraz upamiętniania zmarłych. W sposób szczególny zachęcamy do podejmowania w referatach zagadnień:
- wpływu osobistych przeżyć (utrata najbliższych, przyjaciół, mecenasów) i obserwacji (ceremonie i zwyczaje chłopskie, mieszczańskie, szlacheckie i dworskie z terenu Małopolski, Litwy i Włoch) oraz doświadczeń masowych (epidemie, zarazy, wojny) na postrzeganie cierpienia, śmierci i przemijania przez Jana Kochanowskiego;
- literackich (antycznych, średniowiecznych, renesansowych) i pozaliterackich (rzeźba, malarstwo, muzyka, teatr) artystycznych inspiracji Poety tematem śmierci oraz oddziaływania jego twórczości na szeroko pojmowaną kulturę funeralną renesansu i epok późniejszych, np. w epitafiach, mowach pogrzebowych;
- rytuałów pogrzebowych i zwyczajów związanych z pochówkami w XVI w. (dzieci, współmałżonków, rodziców, elity politycznej, władców) oraz ich odbicia w twórczości Jana Kochanowskiego;
- trwania pamięci i upamiętniania zmarłych, w twórczości Jana Kochanowskiego, rzeźbie i epigrafice renesansowej oraz wzajemnych interakcji.

Biuletyn Polonistyczny

Konferencja będzie miała charakter stacjonarny (w siedzibie Muzeum Regionalnego w Zwoleniu). Organizatorzy nie pobierają opłaty konferencyjnej, zapewniają prelegentom wyżywienie oraz dwa noclegi w trakcie konferencji, ze względu na ograniczoną liczbę miejsc zastrzegają sobie jednak prawo do wyboru zgłoszonych referatów (na podstawie oceny komitetu naukowego konferencji). Preferujemy wystąpienia w językach polskim i angielskim. Propozycje tematów referatów (czas wystąpienia – do 20 min.) prosimy przesyłać wraz ze streszczeniem na wypełnionym formularzu na adres e-mail: muzeum@muzeum.zwolen.pl w terminie **do 15 marca 2024 r.** Informacje w sprawie zakwalifikowania referatu zostaną rozesłane na przełomie marca i kwietnia 2024 r. W 2025 r. planowany jest druk tomu pokonferencyjnego.

Komitet organizacyjny:

dr Mariusz Kozdrach (Muzeum Regionalne w Zwoleniu)
dr Katarzyna Madejska (Muzeum Regionalne w Zwoleniu)

Komitet naukowy:

prof. dr hab. Elwira Buszewicz (Uniwersytet Jagielloński)
prof. dr hab. Dariusz Chemperek (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie)
dr hab. Marek Janicki (Uniwersytet Warszawski)
prof. dr hab. Waldemar Kowalski (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach)
prof. dr hab. Dariusz Kupisz (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie)
dr hab. Paweł Madejski (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie)
prof. Luigi Marinelli (Università degli Studi di Roma „La Sapienza”)
prof. Dainora Pociūtė-Abukevičienė (*Vilniaus universitetas*)
prof. Jörg Schulte (Universität zu Köln)
dr hab. Marta Wojtkowska-Maksymik (Uniwersytet Warszawski)

Adres: Muzeum Regionalne w Zwoleniu
Data zgłaszania prelegentów: 15.03.2024
Data zgłaszania uczestników: 03.06.2024 16:00
Do pobrania:

- formularz-konferencja-Kochanowski-Zwolen-1.doc

Linki:

- <https://muzeum.zwolen.pl/wydarzenie/jan-kochanowski-i-smierc-w-renesansie/>
- https://www.facebook.com/events/1095443401564008/?ref=newsfeed&locale=pl_PL

Słowa kluczowe: renesans, śmierć, Kochanowski Jan, Treny